

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 409/2021-33

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Roberta Šorla a sudcov Petra Straku (sudca spravodajca) a Martina Vernarského v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky [REDAKOVANÉ], zastúpenej advokátom JUDr. Milanom Slobodnikom, Štúrova 20, Košice, proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach č. k. 9Co/414/2016 zo 16. novembra 2017 a uzneseniu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 3Cdo/251/2018 z 21. januára 2021 takto

r o z h o d o l :

1. Uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 3Cdo/251/2018 z 21. januára 2021 **bolo porušené** základné právo sťažovateľky na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
2. Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 3Cdo/251/2018 z 21. januára 2021 **zrušuje** a vec mu **vracia** na ďalšie konanie.
3. Najvyšší súd Slovenskej republiky **je povinný** nahradiť sťažovateľke trovy konania **691,34 eur** a zaplatiť ich právnomu zástupcovi sťažovateľky do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
4. Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti **n e v y h o v u j e**.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľky a skutkový stav veci

1. Ústavný súd uznesením č. k. III. ÚS 409/2021 z 22. júla 2021 prijal na ďalšie konanie v celom rozsahu ústavnú sťažnosť sťažovateľky doručенú ústavnému súdu 19. mája 2021.

2. Žalobkyňa v 1. rade [REDAKOVANÉ], sťažovateľka ako žalobkyňa v 2. rade a žalobca v 3. rade [REDAKOVANÉ] sa žalobou na Okresnom súde Košice II proti žalovanej Univerzitnej nemocnici L. Pasteura Košice domáhali náhrady nemajetkovej ujmy v sume 50 000 eur každému z nich z dôvodu zásahu do ich práva na rodinný život úmrtím nebohého [REDAKOVANÉ] v dôsledku septického šoku pri zápale brušnej dutiny. Žalobcovia považovali postup žalovanej nemocnice pri poskytovaní lekárskej starostlivosti 30. júla 2010 za nesprávny. Podľa nich mal lekár podstatne skôr už pri prvom úkone zistiť akútny zápal podžalúdočnej žľazy. Okresný súd žalobu zamietol rozsudkom č. k. 22C/9/2013 z 12. mája 2016 s odôvodnením, že medzi postupom žalovanej a smrťou nebohého nezistil príčinnú súvislosť. Krajský súd v Košiciach napadnutým rozsudkom potvrdil rozsudok okresného súdu ako vecne správny so stotožnením sa s odôvodnením rozsudku. Sťažovateľka v následnom dovolaní jeho prípustnosť vyvodzovala z § 421 ods. 1 písm. a) Civilného sporového poriadku s odkazom na iné z jej pohľadu priaznivejšie rozhodnutie vo veci sp. zn. 6Cdo 168/2010.

3. Najvyšší súd dovolanie sťažovateľky napadnutým uznesením odmietol okrem iného s odôvodnením, že *„otázka existencie príčinnej súvislosti, teda vzťahu príčiny a následku medzi protiprávnym konaním (resp. opomenutím) a škodou či nemajetkovou ujmu a zároveň jedného z troch povinných zákonných predpokladov zodpovednosti za škodu alebo nemajetkovú ujmu, teda to, či v konkrétnom prípade takáto súvislosť existuje alebo naopak neexistuje, totiž nie je otázkou interpretácie práva (s možnými rôznymi prístupmi k nej), ale otázkou dostatku či naopak nedostatku skutkových zistení pre jeden alebo druhý možný záver a teda otázku procesu dokazovania“*. Keďže podľa názoru najvyššieho súdu sťažovateľka nevymedzila v dovolaní právnu otázku, tým spôsobila nevymedzenie ňou použitého dovolacieho dôvodu a vecnú neprejedateľnosť jej dovolania.

II.

Argumentácia sťažovateľky

4. Sťažovateľka uviedla, že krajský súd sa odchýlil od rozhodovacej činnosti iných súdov (rozhodnutie Krajského súdu v Prešove č. k. 8Co/298/2015, 13Co/159/2016, Krajského súdu v Trnave č. k. 9Co/51/2019 a Krajského súdu v Košiciach č. k. 6Co/197/2015). Otázku a to, kedy sa príčinná súvislosť v tzv. medicínskych sporoch považuje za preukázanú, podľa jej názoru všeobecné súdy posúdili formalisticky. Za arbitrárne označila aj napadnuté rozhodnutie najvyššieho súdu.

5. Na základe uvedeného sa sťažovateľka domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“). Tiež navrhuje zrušiť napadnuté rozhodnutia a priznať náhradu trov konania.

III.

Vyjadrenie krajského súdu, najvyššieho súdu a replika sťažovateľky

6. Krajský súd vo svojom vyjadrení uviedol, že považoval za nevyhnutné preukázanie príčinnej súvislosti v rozsahu 100 % istoty, že príčinou smrti pána [REDAKOVANÉ] boli nedostatky v diagnostickom

postupe. Vychádzal z predložených znaleckých posudkov, ktoré vyhodnotil podľa zásady voľného hodnotenia dôkazov.

7. Najvyšší súd vo svojom vyjadrení uviedol, že dovolacia otázka sťažovateľky bola otázkou skutkovou. Tiež uviedol, že hodnotenie dôkazov spadá do procesu dokazovania prvoinštančného a odvolacieho súdu. Ústavnú sťažnosť považuje za neopodstatnenú a v závere uviedol, že ponecháva rozhodnutie na úvahe ústavného súdu.

8. Sťažovateľka vo svojom ďalšom podaní k vyjadreniu krajského súdu uviedla, že „*v prípade, ak by bol zvolený diagnostický postup a tým stanovená správna diagnóza už počas prvého vyšetrenia, k tak fatálnym následkom nemuselo dôjsť a šance na prežitie pacienta by boli výrazne vyššie*“. Sťažovateľka je tiež toho názoru, že riziko úmrtia spojené s ochorením nie je možné považovať za dôvod ospravedlňujúci poskytnutie nesprávnej liečby alebo dokonca odmietnutie liečby pacienta len pre to, že napriek riadnemu poskytnutiu zdravotnej starostlivosti pacient môže aj tak zomrieť. Sťažovateľka k vyjadreniu najvyššieho súdu uviedla, že jej dovolacia otázka spočívala v tom, „*kedy možno v medicínskom spore hovoriť o existencii príčinnej súvislosti medzi neposkytnutím zdravotnej starostlivosti lege artis... alebo postačuje preukázanie toho, že poskytnutie zdravotnej starostlivosti je spôsobilé hroziacu škodu/nemajetkovú ujmu odvrátiť*“. V závere sa pridrižiava argumentov uvádzaných v ústavnej sťažnosti.

IV.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

9. Ústavný súd vo vzťahu k čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru už judikoval, že formuláciou uvedenou v čl. 46 ods. 1 ústavy ústavodarca v základnom právnom predpise Slovenskej republiky vyjadril zhodu zámerov vo sfére práva na súdnu ochranu s právnym režimom súdnej ochrany podľa dohovoru (II. ÚS 71/97). Z uvedeného dôvodu preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (IV. ÚS 195/07).

10. Pokiaľ ide o základné práva a slobody, ústava rozdeľuje ochranu ústavnosti medzi všeobecné súdy a ústavný súd. Systém tejto ochrany je založený na princípe subsidiarity, ktorý určuje aj rozsah právomoci ústavného súdu pri poskytovaní ochrany základným právam a slobodám vo vzťahu k právomoci všeobecných súdov (čl. 142 ods. 1 ústavy), a to tak, že všeobecné súdy sú primárne zodpovedné za výklad a aplikáciu zákonov, ale aj za dodržiavanie základných práv a slobôd (čl. 144 ods. 1 a 2 a čl. 152 ods. 4 ústavy) (napr. I. ÚS 13/00, I. ÚS 49/01).

11. Podstata základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy spočíva v tom, že každý sa môže domáhať ochrany svojich práv na súde. Tomuto oprávneniu zodpovedá povinnosť súdu nezávisle a nestranne vo veci konať tak, aby bola právu, ktorého porušenie sa namieta, poskytnutá ochrana v medziach zákonov, ktoré tento článok ústavy o základnom práve na súdnu ochranu vykonávajú (čl. 46 ods. 4 ústavy v spojení s čl. 51 ústavy).

IV.1. K namietanému porušeniu uplatnených práv napadnutým rozsudkom krajského súdu:

12. Z čl. 127 ods. 1 ústavy vyplýva, že systém ústavnej ochrany základných práv a slobôd je rozdelený medzi všeobecné súdy a ústavný súd, pričom právomoc všeobecných súdov je ústavou

založená primárne („... ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd“) a právomoc ústavného súdu len subsidiárne.

13. Z princípu subsidiarity vyplýva, že právomoc ústavného súdu poskytnúť ochranu základným právam a slobodám je daná iba vtedy, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhodujú všeobecné súdy. Ústavný súd pri uplatňovaní svojej právomoci vychádza zo zásady, že ústava ukladá všeobecným súdom chrániť nielen zákonnosť, ale aj ústavnosť. Právomoc ústavného súdu je preto subsidiárna a uplatní sa až vtedy, ak nie je daná právomoc všeobecných súdov (m. m. IV. ÚS 236/07).

14. V danom prípade bol proti napadnutému rozsudku krajského súdu podaný mimoriadny opravný prostriedok – dovolanie, ktorý zákon na ochranu základných práv účinne poskytuje. Sťažovateľka na rovnakej otázke (resp. jej riešení) založila dovolanie a neskôr aj posudzovanú ústavnú sťažnosť v časti smerujúcej proti rozsudku krajského súdu (príčinná súvislosť medzi protiprávnym stavom vyvolaným zdravotníckym úkonom a vznikom škody spôsobenej pacientovi). Preto ak v dôsledku kasačného výroku tohto nálezu dôjde k vytvoreniu potrebného procesného priestoru pre dovolací súd, aby na otázky vo veci sťažovateľky poskytol meritórne odpovede, potom právomoc najvyššieho súdu rozhodnúť o predmetnom dovolaní proti napadnutému rozsudku krajského súdu vylučuje právomoc ústavného súdu. Na uvedenom stave nič nezmenilo ani dodatočné vyjadrenie sťažovateľky (replika), preto ústavný súd v časti ústavnej sťažnosti proti napadnutému rozsudku krajského súdu, zohľadňujúc aj procesnú povahu namietaného porušenia práv, ústavnej sťažnosti nevyhovel.

IV.2. K namietanému porušeniu uplatnených práv napadnutým uznesením najvyššieho súdu:

15. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľka sa domáhala náhrady nemajetkovej ujmy za smrť jej životného partnera, s ktorým prežila 22 rokov a ktorý zomrel v žalovanej nemocnici na akútny zápal podžalúdočnej žľazy. Do zisteného skutkového stavu, na základe ktorého bola vec rozhodnutá, patrí aj zistenie, že lekár prvého kontaktu nevyčerpал všetky vyšetrenia napriek tomu, že choroba si vyžadovala mimoriadny režim vrátane stravovania. Až na základe neskorších vyšetrení zo vzorky krvi sa konštatovala akútna pankreatitída, v dôsledku ktorej po cca 19 dňoch partner sťažovateľky zomrel. Kým podľa sťažovateľky sa tomu dalo zabrániť dôslednejším vyšetrením už v rámci prvotného úkonu, súdy uzavreli vec v podstate konštatovaním, že sa nedá vylúčiť úmrtie, ani keby bol postup zdravotníckeho zariadenia od začiatku správny. Podľa súdov tak sťažovateľka v tejto záležitosti neuniesla dôkazné bremeno.

16. Podľa najvyššieho súdu sťažovateľka (dovolaateľka) ho nepresvedčila, že uvedená otázka príčinnej súvislosti je právnou otázkou spôsobilou na dovolací prieskum, a dovolanie kvalifikoval ako neprípustné.

17. Z hľadiska ústavného posúdenia treba rešpektovať právomoc najvyššieho súdu ústavne konformným spôsobom vymedzovať si prípustnosť dovolania a vychádzať z toho, že v prvom rade je vecou najvyššieho súdu určovať si koncepciu interpretácie prípustnosti mimoriadnych opravných prostriedkov. Z ústavného hľadiska je podmienkou, aby takáto interpretácia nebola svojvoľná, ale i formalistická a aby bola čo najustálenejšia, a teda súladná s právom na súdnu ochranu (II. ÚS 398/08, II. ÚS 65/2010). Reálne uplatnenie základného práva na súdnu ochranu predpokladá, že účastníkovi súdneho konania sa súdna ochrana poskytne

v zákonom predpokladanej kvalite, pričom výklad a používanie zákonných ustanovení musí v celom rozsahu rešpektovať základné právo v čl. 46 ods. 1 ústavy (II. ÚS 249/2011, IV. ÚS 295/2012).

18. Všeobecný súd by mal vo svojej argumentácii obsiahnutej v odôvodnení svojho rozhodnutia dbať na to, aby premisy zvolené v rozhodnutí, rovnako ako závery, ku ktorým na základe týchto premís dospel, boli pre širšiu právnickú (ale aj laickú) verejnosť prijateľné, racionálne, ale v neposlednom rade aj spravodlivé a presvedčivé. Súdny majú poskytovať v civilnom súdnom konaní materiálnu ochranu zákonnosti tak, aby bola zabezpečená spravodlivá ochrana práv a oprávnených záujmov účastníkov (obdobne IV. ÚS 1/02, II. ÚS 174/04, III. ÚS 117/07, III. ÚS 332/09).

19. Ústavný súd uvádza, že otázka posúdenia príčinnej súvislosti nemusí byť a ani nie je výlučne otázkou skutkovou. K tomu ústavný súd poukazuje napríklad na Antonína Valuša, ktorý v súvislosti s kauzálnym nexom v sporoch medzi pacientom a lekárom uvádza: „*V prvé rade je treba zopakovať, že problematika príčinnej súvislosti není pouze otázkou skutkovou, ale i právní, neboť vztah příčiny a následku zkoumáme v případě, kdy je to z hlediska právní úpravy vyžadováno, tedy vždy s respektem ku konkrétní právní úpravě.*“ (Valuš, A. Civilní spory mezi lékařem a pacientem při poskytování zdravotní péče. Praha : Leges, 2014, 240 s., str. 88).

20. Pri posúdení príčinnej súvislosti medzi porušením právnej povinnosti a škodou je nutné brať do úvahy špecifiká kauzálneho nexu pri žalobách o náhrade škody na zdraví. Všeobecnými súdmi vyžadované preukázanie 100 % príčinnej súvislosti medzi protiprávnym konaním a škodlivým následkom práve v týchto špecifických prípadoch poskytovania zdravotnej starostlivosti je neudržateľné. Samotná nemožnosť trvania na 100 %-nom preukázaní príčinnej súvislosti je založená predovšetkým na komplikovanosti ľudského tela, ktoré sa vyznačuje kvantom procesov, ich príčin a následkov. Jednoznačné preukázanie toho, že práve konkrétne konanie, resp. nekonanie lekára alebo iného zdravotníckeho pracovníka, bolo výlučným predpokladom pre vznik škody, je takmer nemožné a v niektorých prípadoch dokonca vylúčené. Práve pri posudzovaní tejto zložky zodpovednosti za vznik škody je nutné posilniť slabšie postavenie pacienta vo vzťahu ku poskytovateľovi zdravotníckej starostlivosti tým, že nie je nutné 100 % preukázať predmetnú príčinnú súvislosť, kedy stačí preukázať tzv. stratu šance, resp. stratu očakávania v tom zmysle, že postupom zdravotníckeho zariadenia, ktorý nebol v súlade s právom, nepochybne došlo ku strate šance, že by bez nesprávneho lekárskeho zásahu bol následok na zdraví pacienta menší, respektíve žiadny.

21. Poškodený teda pri medicínskych sporoch nie je schopný preukázať 100 %-nú príčinnú súvislosť medzi pochybením lekára a vznikom ujmy. V biologických procesoch ide vždy len o väčšiu či menšiu pravdepodobnosť (Drgonec, J. CHvisková, J. Súdne rozhodovanie medicínskych sporov. Bratislava : Právnický inštitút Ministerstva spravodlivosti SR, 1993, str. 78). V tejto súvislosti Holčapek uvádza: „*Naproti tomu tvoří jinou svébytnou kategorií modelových situací proporcionální odpovědnosti případy, kdy protiprávní jednání na straně zdravotnického zařízení je jednou z možných příčin nastavší újmy, jinými potenciálními průvodci jsou však náhodné události či neovládatelné přírodní procesy, ať vnější povahy, nebo odehrávající se v lidském organizmu. Každý z těchto faktorů je sám o sobě schopen následek způsobit, zároveň však nezle bezpečně určit nic víc než jen procentuální pravděpodobnost, s níž lze tvrdit, že jednotlivý činitel byl*

právě tím, který ujmu vyvolal. Tento druh případů možné proporcionální odpovědnosti bývá často charakterizován jako stráta šance či naděje (loss od chance).“ (Hočapek, T. Dokazování v medicinskoprávních sporech. Praha. Wolters Kluwer ČR, a. s., 2011, s. 212, str.167).

22. Ústavný soud už v obdobnej veci uviedol, že objektivne limity spojené s dokazovaním kauzálnej súvislosti, ako aj slabšie postavenie poškodeného pacienta sú tými skutočnosťami, ktoré vedú v mnohých prípadoch k nespravodlivým výsledkom, pretože neadekvátna náročnosť unesenia dôkazného bremena o príčinnej súvislosti medzi škodovou udalosťou a vznikom škody zo strany pacienta je v prípade uplatňovania zásady „všetko alebo nič“ aj spravidla príčinou jeho neúspechu v spore. Takéto riešenie sa javí byť nespravodlivé najmä v prípadoch, keď pre pravdivosť skutkových tvrdení žalobcu hovorí vysoká miera ich pravdepodobnosti (II. ÚS 716/2016).

23. Na podporu svojich tvrdení ústavný súd poukazuje aj na závery Ústavného súdu Českej republiky, ktorý v jednom zo svojich rozhodnutí uviedol: *„Závěry nalézacího soudu stran "stoprocentního" prokázání objektivní příčinné souvislosti se jeví Ústavnímu soudu jako nereálné, neboť nedosažitelné a neudržitelné. Určovat v lékařských postupech jednoduchý vztah příčiny a následku je samo o sobě velmi obtížné. Podstatou lékařství je vlastně vstupovat do celého řetězce příčin a následků, do procesů, které probíhají v lidském těle, a vnějším zásahem tyto procesy ovlivňovat, měnit jejich směr, působení atd. Zásah lékaře tak vlastně sám o sobě mění "přirozený běh věci" v lidském těle, zasahuje do komplexních vztahů příčin a následků. I v případě aktivního jednání lékaře, který zvolí určitý léčebný postup, je velmi obtížné, ba vyloučené stanovit, zda tento postup byl nade vše rozumnou pochybnost jedinou možnou příčinou škodlivého stavu, který nastal. O to obtížnější je to v případě opomenutí, kdy lékař nezvolí postup, který na základě soudobých a dostupných znalostí lékařství zvolit mohl a měl. Prokázat, že právě a pouze toto opomenutí tvoří se škodlivým důsledkem ničím nenarušený vztah, je v podstatě nemožné. V důsledku toho je výrazně oslabeno postavení poškozeného.“ (I. ÚS 1919/08).*

24. Ďalej ústavný súd poznamenáva, že miera dôkazu o existencii príčinnej súvislosti medzi skúmanými javmi určená stupňom absolútnej istoty, a tým vylučujúca jej procesnoprávne poznanie na základe obvyklého priebehu určitého skutkového deja, o pravdivosti, ktorého nie sú rozumné pochybnosti, aj keď alternatívne možnosti jeho iného priebehu nemožno teoreticky úplne vylúčiť, je z ústavnoprávneho hľadiska neprimeraná. V sporových súdnych konaniach, ktoré majú svoj pôvod vo vzťahoch lekár (zdravotnícke zariadenie) a pacient (klient), je aplikácia štandardného typu dôkazného sylogizmu (*affirmanti incumbit probatio*) nepostačujúca, ak zároveň narúša spravodlivú rovnováhu medzi dotknutými stranami tým, že nezohľadňuje typicky v týchto sporoch sa vyskytujúcu dôkaznú núdzu na strane poškodeného pacienta danú objektívnymi limitmi vyplývajúcimi z jeho postavenia, v dôsledku čoho dochádza k porušeniu aj jedného z aspektov práva na spravodlivé súdne konanie, ktorým je rovnosť jeho strán. Všeobecný súd je v takom prípade povinný proporcionálne vyvážiť vzájomné asymetrické postavenie týchto subjektov, pretože ináč sú na žalobcu (poškodeného) ako slabšiu stranu v ich vzájomnom vzťahu kladené neúmerne nároky, čím sa mu v súdnom konaní fakticky znemožňuje presadenie jeho hmotnoprávných nárokov. Spravodlivé usporiadanie procesných vzťahov medzi stranami sporu v týchto typových situáciách preto vyžaduje, aby slabšie postavenie poškodeného pacienta bolo kompenzované napríklad odklonom od tejto základnej konštrukcie delenia bremena tvrdenia alebo dôkazného bremena, a to napríklad jeho sekundárnym prenesením na žalovaného (II. ÚS 716/2016).

25. Ústavný súd k namietanému odklonu od rozhodovacej činnosti všeobecných súdov dodáva, že rozhodovacia prax súdov nemôže byť bez vývoja a nie je vylúčené, aby (a to i pri nezmenenej právnej úprave) bola nielen doplňovaná o nové interpretačné závery, ale aj menená (nález Ústavného súdu Českej republiky č. k. III. ÚS 117/07 z 20. júna 2007). Tento jav je do značnej miery prirodzený, pretože odráža skutočnosť, že proces interpretácie a aplikácie práva nie je statický, ale dynamický a súdy, poctivo hľadajúce najsprávnejšie a najspravodlivejšie riešenie rozhodovaných prípadov môžu neskôr dospieť k presvedčeniu, že riešenie, ktoré zvolili skôr, nie je z celého radu dôvodov optimálne (stanovisko pléna Ústavného súdu Českej republiky č. k. Pl. ÚS-st. 39/14 z 25. novembra 2014).

26. Názory, že príčinná súvislosť je vždy otázkou skutkovou, obzvlášť ak sa príčinná súvislosť objasňuje znaleckým dokazovaním, nie sú vôbec ojedinelé. V preskúmvanej veci z hľadiska skutkového (tu odborného medicínskeho) bolo zrejmé, že aj keby bola zomrelému poskytnutá starostlivosť *lege artis*, nevyviedlo by to so 100-nou istotou jeho smrť. Potiaľ je to záležitosť skutková. Uvedený skutkový záver bolo potrebné vyhodnotiť (procesno)právne z hľadiska toho, či žalujúca strana preukázala relevantnú príčinnú súvislosť s dopadom na zodpovednosť žalovaného. To aj súdy urobili a sťažovateľka v dovolaní namietala, že od nej žiadali, aby preukázala na 100 %, že ak by lekár bol postupoval *lege artis*, pacient by prežil. Tu vec nadobúda procesnoprávny rozmer a ako (procesno)právna otázka sa môže stať predmetom dovolacieho prieskumu. V tomto smere samotný najvyšší súd nijako nespochybnil prípustnosť aj dovolacích otázok procesnoprávnej povahy. Zároveň samotný najvyšší súd v rozhodnutí o dovolaní indikoval, že pokiaľ ide o ustálenú judikatúru, sťažovateľka označila výstižné rozhodnutie. V okolnostiach veci mal najvyšší súd vyhodnotiť sťažovateľkino dovolanie ako nastoľujúce právnu otázku majúcu pre rozhodnutie odvolacieho súdu význam, a preto bol povinný meritórne rozhodnúť.

27. S prihliadnutím na odôvodnenie napadnutého uznesenia najvyššieho súdu ústavný súd konštatuje, že prieskumom dospel k záveru, že v tomto prípade vidí porušenie uplatnených práv sťažovateľky podľa ústavy a dohovoru, pričom sa najvyšší súd nepochybné právne korektným a zrozumiteľným spôsobom nevyrovnal s okolnosťami prípadu, ktoré viedli ku konkrétnemu rozhodnutiu. Vychádzajúc z uvedeného, ústavný súd dospel k záveru, že napadnuté uznesenie je ústavne neudržateľné. Súdna ochrana nebola sťažovateľke najvyšším súdom poskytnutá v zákonom predpokladanej kvalite, čo viedlo k porušeniu jej základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru.

V.

Zrušenie napadnutého uznesenia najvyššieho súdu a náhrada trov konania

28. Ústavný súd na základe svojho zistenia, že napadnutým uznesením najvyššieho súdu došlo k porušeniu uplatnených práv sťažovateľky, napadnuté uznesenie najvyššieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie a rozhodnutie.

29. V ďalšom postupe je najvyšší súd viazaný právnym názorom ústavného súdu vysloveným v tomto rozhodnutí podľa § 134 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon

o ústavnom súde“). Najvyšší súd je tiež viazaný rozhodnutím o vrátení veci na ďalšie konanie, ktoré je vykonateľné jeho doručením (§ 134 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

30. Ústavný súd v záujme hospodárnosti uznesením č. k. PLs. ÚS 44/2021 z 2. júna 2021 spojil ústavné sťažnosti sťažovateľky na spoločné konanie. Preto ústavný súd priznal sťažovateľke náhradu trov právneho zastúpenia za 3 úkony právnej služby vykonané v roku 2021 (prevzatie, príprava zastúpenia, podanie ústavnej sťažnosti a repliky) v sume trikrát po 181,17 eur, režijný paušál v sume trikrát po 10,87 eur spolu s 20 % DPH. Celková hodnota náhrady trov právneho zastúpenia tak predstavuje sumu 691,34 eur (§ 1 ods. 3, § 11 ods. 3 a § 16 ods. 3 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 14. decembra 2021

Robert Šorl
predseda senátu